

Vaurauden vuosi

Suomelle menee hyvin muihin länsimaihin verrattuna, kasvu on tasaista kun vuoroin kasvaa itä- vuoroin länsivienti.

Arne Bernerin puheenjohtajavuosien aikana alkoi yrittäjien yhteiskunnallinen arvostus kohota.

ARNE BERNER

Yksikään puolue ei ole tajunnut pienten ja keskisuurten yrittäjien yhteiskunnallista nousua, sanoo 12 vuotta Syklin puheenjohtajana toiminut ministeri Arne Berner.

– Ne eivät yksinkertaisesti ole ajan valtimolla. Keskeyttämällä suuryrityksiin ja ay-liikkeen hupenevaan kannatusvoimaan ne keräävät itselleen tulevaisuuden kuolleita sieluja.

Yrittäjämönteisyyttä löytyy niin kokoomuksen, sosialidemokraattien, keskustapuolueen kuin muidenkin puolueiden edustajien puheissa. Kaikki haluavat ilmoittautua pienyrittäjän asiamieheksi, mutta kukaan ei tosissaan ole yrittäjän kannalla.

Tässä paljastuu Bernerin mielestä parlamentarismimme nykyinen rappeutuneisuus. Eduskunnassa toimivat yrittäjät ja muut yritysystävälliset kansanedustajat äänestävät joka puolueessa kuten ryhmä päättää.

– Yrittäjän kulma saa väistyä. Tämä ei voi kovin pitkään jatkua.

– Puoluetukien ja keskustojen pönkittämän puoluerakenteen täytyy muuttua, kansa ei enää kestä sellaista.

Yrittäjät ovat perinteisesti kuuluneet valitsemaansa puolueeseen ja pysyneet sen riveissä. Poliittinen liikkumattomuus on luonut puolueille väärän turvallisuuden tunteen, joka järkkyy pian.

– Esimerkki löytyy jo toelta äärivasemmistosta: aate kulki isältä pojalle. Näin on sujunut sukupolven, kaksi.

Mutta nyt se on loppu.

Pojanpojan poika kääntääkin kelkkansa.

– Samanlainen kehitys alkaa näkyä myös näissä toisissa puolueissa, jollei muutosta tapahdu.

Moni yrittäjä piti kokoomusta viimeisenä oljenkortenaan. Nyt sekin on karvansa näyttänyt.

– Kokoomusta pidettiin yrittäjien puolueena vielä silloin, kun se oli oppositiossa. Nyt sekin on selvästi ilmoittanut, ettei kokoomus ole yrittäjien vaan palkanansaittajain puolue.

Puolueet ovat menossa hakoteille. Yhteiskunnan dynamiikka keskittyy vuosi vuodelta yritystoiminnan sektorille. Puolueet pistävät pelimarkkansa palkanansaittajain pääluvun houkuttelemina. Se on kaavaista matematiikkaa, jonka soveltaminen kostautuu.

– Kokoomus, sosialidemokraatit ja keskustapuolue ovat kaikki julistautuneet palkanansaittajien puolueiksi. Vain keskustapuolueella on jonkinlainen yrittäjäkulma: se ajaa maatalousyrittäjän asiaa. Silläkään ei ole tulevaisuutta, sillä maatalousyrittäjän suhteellinen merkitys pienenee jatkuvasti.

Arne Bernerin mielestä aika on kypsä yrittäjien heräämiselle.

– Yrittäjät oivaltavat tilanteen ja tulevat vahvemmin esiin. He keräävät voimansa yhteen.

– En sano että yrittäjäpuolue pitäisi perustaa, se syntyy silloin kun se syntyy.

Arne Berner on tyytyväinen yrittäjien yleisen arvos-

tuksen kasvusta. Yrittäjiä ei pidetä enää ahneina rahan metsästäjinä ja riistäjinä, voiton maksimoijina. Nyt nähdään, että yrittäjä on tärkeä työllistäjä.

Yrittäjä ja yritystoiminta luovat työpaikkoja.

– Yrittäjää onkin viime aikoina kuunneltu jo hiukan enemmän, muttei riittävästi. Etelärannan ylivoima on vielä liian suuri, mutta sielläkin on jo lähdetty puhumaan yritystoiminnasta ja sen välttämättömyydestä. Pienyritys hyväksytään.

Myös tiedonvälitys on ottanut aikaisempaa myönteisemmän asenteen.

Tämä on Bernerin mukaan yksi SYKL:n suuria saavutuksia. Sitä mukaa, kun yrittäjien yleinen painoarvo kasvaa, lisääntyy myös järjestön merkitys.

Arne Berner katsoo, että SYKL ja sen jäsenkunta ottavat kymmenen vuoden sisällä johtajan aseman suomalaisessa yhteiskunnassa.

Ei yksin, mutta yhtenä määrävimprien joukossa.

– Syklin rooli voi hyvinkin olla samanlainen kuin MTK:lla oli aikanaan.

Maatalousyrittäjien suhteellinen merkitys vähenee. Pienten ja keskisuurten yritysten rooli vahvistuu. SYKL:n mahdollisuudet ovat valtavat.

– Yrittäjyys ei koskaan lopu. Se asuu määrätynlaisissa henkilöissä vahvasti. On järjestelmä mikä tahansa, yrittäjiä aina löytyy, Arne Berner sanoo.

Yrittäjyys on kansan rikkautta. Siitä on pidettävä huolta.

– Olennaista on, millainen kasvualusta yrittäjille annetaan. Mitä parempi kasvualusta pienille ja keski-suurille yrityksille on kyetty luomaan, sitä paremmin valtio ja kansa – koko yhteiskunta – voi.

Suomessa asiat ovat vielä melko huonolla tolalla. Yrittäjien kasvualustaa ei ole parannettu laisinkaan siten, kuin olisi toivottavaa, Arne Berner sanoo.

– Pienet ja keskisuuret yrittäjät ovat melkein poikkeuksetta joutuneet maksumiehiksi.

Suurteollisuus ja suuret puolueet ovat niin voimakkaita, että ne pystyvät suorastaan kävelemään pienyritystoiminnan yli. 80-luvun lopulla kuunnellaan vielä vain suurteollisuutta.

Näkyvin esimerkki nykyisestä vallankäytöstä Bernerin mukaan on se, että pörssiyrityksistä suurin osa ei maksa lainkaan valtionveroa. Sitä vastoin pienet ja keskisuuret yritykset maksavat suhteessa moninverroin.

– Erään tutkimuksen mukaan pienyrittäjät maksavat yritysveroista kaksi kolmannelta, vaikka niiden tuotanto on olennaisesti suuryritysten vastaavaa pienempi.

Terveen kasvualustan luojista on puutetta, mutta löytyy täältä Suomesta sentään joitakin tahoja, jotka ovat tajunneet yrittämisen ja yhteiskunnan hyvinvoinnin välisen yhteyden.

– Yksi sellainen instanssi on Kera. Siinä laitoksessa tunnetaan parhaiten yrittämisen ja yrittäjyyden valtavat mahdollisuudet ja resurssit, jos niitä oikealla tavalla kehitetään.

– Parhaiten yrittäjyyttä ymmärrettäneen Yhdysvalloissa. Siellä yrittäjien ulottuvilla on riittävästi mahdollisuuksia ja resursseja, niin että he pääsevät hyvään alkuun.

Jossain määrin asiat ovat hyvällä tolalla myös Saksan Liittotasavallassa.

Yhteiskunnalliset paineet alkavat olla niin suuret, että nyt on aika säätää laki yrittäjyydestä.

– Tarvitaan pienen ja keskisuuren yritystoiminnan laki, jossa selkeästi määritellään, mitä edellytyksiä yritystoiminnalle on annettava. Laissa pitäisi olla myös rajoituksia, mm. usein mielivaltaiseksi ryöstäytyneelle verotukselle, Arne Berner sanoo.

Pienyrittäjien ankea verotus ei ole pelkkää puhetta. Esimerkkejä epäoikeudenmukaisesta kohtelusta löytyy valtavasti. Verottaja ei suo edes kunnon päivärahaa: yrittäjä saa vain puolet siitä, mikäalkanansaitisijalle lohkeaa kuin Manulle illallinen.

– Minä takia rangaistaan yrittäjää, joka tekee pitkää päivää, kovasti työtä omalla riskillään? Miksi niin moni on sitä mieltä, että niitä, jotka ovat ahkeria ja voivat saada aikaan tuloksia, täytyy erikseen sakottaa ja verottaa? Miksi pitää alentaa heidän tötölukiaan?

Berner ottaa esimerkin metsureista, joista yksi tekee kaksi mottia päivässä, toinen viisi ja kolmas 15.

– Heistä ahkerin, 15 motin tekijä, saa nykykäytännön mukaan käteensä viiden motin palkan. Mutta sille, joka tekee vain kaksi mottia, valtio antaa tukea kaksi mottia lisää niin, että hänen ansiokseen tulee neljän motin palkka.

– Eikö olisi hyvä, että 15 motin tekijöitä olisi paljon? Kaikki voisivat paremmin. Miksi ahkeraa ihmistä täytyy noin kauheasti rangaista?

Arne Berner on yrittäjäliikkeen suuri mies. Hänellä on takanaan 12 väkevää vuotta Syklin puheenjohtajana. Sinä aikana yhdistettiin valtakunnan järjestöt Suomen Yrittäjäjärjestön liitto ja Yrittäjäin keskusliitto yhdeksi Suomen Yrittäjäin Keskusliitoksi.

Arne Berner viettää hellepäivää kelomökkillään Heinolan maalaiskunnassa. Juuret ovat täältä. Edessä avautuu järvimaisema. Pieni järvi, jonka keskellä oleva saari on kolmen kunnan, Hartolan, Sysmän ja Heinolan maalaiskunnan, rajapyykki. Se elättää kaksikin kuikkapariskuntaa ja runsaasti kalaa. Mökin takana olevat palstat ovat pitäneet Arne Bernerin isän ja koko perheen leivässä.

Itä-Hämeen kotikulmilla valtakunnan yrittäjä Arne Berner latautuu viikonloppuisin. Vankassa kunnossa olevan perheyrityksen toimisto Helsingissä saa odottaa arjen alkua. Viikonloppuakaan ei tuhлата toimettomuuteen. Yrittäjän tarmo suunnataan maanviljelyyn.

Syksyllä korjataan kelpo sato viljaa ja perunaa.

– Se on parasta rentoutumista.

Yrittäjän luomisvimma löytää aina uutta tekemistä. Mainio ruis jauhetaan myllyssä, naapuritalosta hankitaan juuri. Arne Berner leipoo leipää.

– Jalostusarvoa pitää nostaa...

Puhe kääntyy Euroopan yhdentymiseen. Se on hyvä asia.

– Suomen markkinat ovat liian pienet. EY antaa meille enemmän mahdollisuuksia kuin uhkia.

Meidän pysyttävä kehityksessä mukana, kilpailukyky on pidettävä.

Haastattelija heittää koettelevan kysymyksen. Läheltä: ”Entä jos joku saksalainen tulee tänne myymään... vaikkapa... ruisleipiä?”

– Mun ruisleipää ei voita mikään!